آیا میدانستید با عضویت در سایت جزوه بان میتوانید به صورت رایگان جزوات و نمونه

سوالات دانشگاهی را دانلود کنید؟؟

فقط کافیه روی لینک زیر ضربه بزنید

👇👇👇👇👇👇👇👇👇👇👇👇👇👇

ورود به سایت جزوه بان

Jozveban.ir

telegram.me/jozveban

sapp.ir/sopnuu

جزوات و نمونه سوالات پیام نور

@sopnuu

jozveban.ir

© Worldprints.com

بسم الله الرحمن الرحيم

نام درس: نظارت و راهنمایی تعلیماتی

تعداد واحد: ۲ واحد درسی

منبع: نظارت و راهنمایی تعلیماتی
مؤلف: دکتر منوچهر وکیلیان
چاپ دانشگاه پیام نور
تهیه کننده: دکتر مهران فرج اللهی

اهداف کلی کتاب:

- آشنایی دانشجویان رشته مدیریت آموزشی با چگونگی اداره مطلوب محیط های آموزشی

- آشنایی دانشجویان با وظایف راهنمایی تحصیلی برای تسهیل امر یاددهی - یادگیری

مطالب ارائه شده در این درس:

- مفهوم نظارت و راهنمایی تعلیماتی و حیطه آن
- تاریخچه نظارت و راهنمایی تعلیماتی
- ضرورت نظارت و راهنمایی تعلیماتی

- وظایف آموزش و پرورش در نظارت و راهنمایی تعلیماتی

- وظایف راهنمایان تعلیماتی در بهبود امر آموزشی در کلاس درس

- وظایف راهنمای تعلیماتی در آماده سازی معلم

- بهبود نظارت و راهنمایی تعلیماتی

عنوان گفتار اول : مفهوم نظارت و راهنمایی تعلیماتی و حیطه آن

هدف های رفتاری گفتار اول:

دانشجو پس از مطالعه این گفتار قادر خواهد بود:

- اصطلاحات " نظارت " و " راهنمایی " را توضیح دهد
- تفاوت میان " نظارت " و " راهنمایی " را بیان نماید.

- " راهنمایی " را تعریف کند
- اجزای " راهنمایی " را مورد بحث قرار دهد
- انواع هدف های راهنمایی را شرح دهد
- راهنمایی فردی و گروهی را توضیح دهد
- راهنمایی فردی و راهنمایی گروهی را با یکدیگر مقایسه نماید.

- هدف های راهنمایی را توضیح دهد
- مفهوم نظارت و راهنمایی را مورد بحث قرار دهد
- حیطه نظارت و راهنمایی را شرح دهد.
- مهم ترین مسائل آموزش در مناطق روستایی را بیان کند

- وظایف کسانی را که می توانند در نقش راهنمای تعلیماتی خدمت کنند توضیح دهد.

- مسئولیت راهنمای تعلیماتی را مکورد بحث قرار دهد.

- نظارت و راهنمایی ، هر چند با هم مورد استفاده قرار می گیرند ولی دارای معانی کاربردهای جداگانه می باشند.

نظارت:

نظارت فرآیندی است که راهنمای تعلیماتی از طریق آن به جمع آوری اطلاعات درباره فعالیت های آموزشی ، پرورشی و اداری ، مدیران و معلمان در محیط های آموزشی می پردازد.

نظارت بر کار معلمان و امور مدرسه شامل کسب اطلاع:

- درباره چگونگی برنامه ریزی ها و میزان آمادگی ها
- در زمینه نحوه مدیریت مدرسه
- در زمینه سازماندهی فعالیت های مختلف درسی
- درباره روشهای تدریس و تجربیات متنوع یادگیری

- درباره روابط کارکنان مدرسه با یکدیگر

- درباره میزان راحتی دانش آموزان در برقراری تماس و ارتباط با معلم

- درباره موفقیت دانش آموزان و کیفیت یادگیری آنان

- در خصوص نحوه و میزان هماهنگی روش های جمع آوری سوابق دانش آموزان با معیارهای موجود

راهنمایی:

- تلاشی پویا است که فرد را در خودشناسی و شناخت محیط یاری می دهد

- جریانی است که فرد از طریق آن بهتر با توانایی ها ، رغبت ها و محدودیت های خود آگاه شده و مؤثرتر در جهت زندگی بهتر گام بر می دارد.

- یاری دادن به فرد در خصوص تصمیم گیری های آگاهانه

ویژگی ها و عناصر راهنمایی:

۱- پویایی
۲- یاری کردن
۳- فرد
۴- شناخت

انواع راهنمایی:

الف: راهنمایی تحصیلی
ب: راهنمایی حرفه ای
ج: راهنمایی خانوادگی
د: راهنمایی بهداشتی
هـ : راهنمایی سازشی
و: راهنمایی و مشاوره اجتماعی
ز: راهنمایی تعلیماتی

معلمان پس از کسب دانش و تجربه در راهنمایی تحصیلی قادر خواهند بود:

۱- فعالیت هایی را انتخاب کنند که با معنا بوده و در خور توانایی و رغبت دانش آموز باشد.

۲- مشکلات و یا شرایط نامطلوب را که در پیشرفت محیطی و یا رشد شخصی دانش آموزان مانع ایجاد می کند را کشف و برطرف سازد.

۳- به دانش آموزان در غلبه به مسائل و مشکلات شخصی و محیطی کمک می کنند.

۴- برای دانش آموزان برای کشف و پرورش استعدادها و خلاقیت ها ، علایق ، ارضاء حسی ، کنجکاوی ، فرصت های مناسبی فراهم آورند.

۵- عادت صحیح مطالعه و کار را در دانش آموزان ایجاد و گسترش دهد.

۶- در دانش آموزان خود پندار مثبت ایجار نموده تا در اصلاح و بهبود نقاط ضعفشان بکوشند.

۷- روش های تدریس خود را با نیازها و توانایی های فردی دانش آموزان انطباق دهد.

۸- در دانش آموزان احساس مسئولیت اجتماعی ایجاد نماید.

اهداف راهنمایی:

۱- اهداف آنی یا نزدیک

۲- اهداف غایی یا نهایی

۱- اهداف آنی یا نزدیک ← جنبه پیش گیری دارد و فرد با راهنمایی های مناسب با فرصت هایی که باعث پیشرفت او می شود آشنا می شود و از اتلاف نیروهای مادی و معنوی جلوگیری می شود.

۱- اهداف غایی یا نهایی ← راهنمایی خود را به سوی خود – رهبری سوق می دهد و او را برای حل مشکلات و تصمیم گیری های مناسب آتی آماده می کند.

* راهنمای تعلیماتی از دید یک معلم:

۱- شیوه اداره کلاس

۲- نحوه برخورد مطلوب با دانش آموزان

۳- شکل منطقی تدریس

۴- ارزشیابی سنجیده

* مفاهیم عمده در نظارت و راهنمایی تعلیماتی:

۱- امور اداری
۲- برنامه درسی و تحصیلی

۳- تدریس
۴- روابط انسانی

۵- مدیریت
۶- رهبری

* حیطه نظارت و راهنمایی تعلیماتی:

تعداد معلمانی که زیر نظر یک راهنمای تعلیماتی انجام وظیفه می کنند

- در صورت وسیع بودن حیطه نظارت ، کنترل از توان راهنمای تعلیماتی خارج می شود

- در صورت محدود بودن حیطه نظارت ، نمی توان از قابلیت های راهنمای تعلیماتی استفاده مطلوب کرد

* حیطه نظارت مطلوب در راهنمایی تعلیماتی شهری در دوره ابتدایی :

- یک صد کلاس

- بازدید حداقل یک نوبت در ماه از هر کلاس

* چرا نظارت و راهنمایی تعلیماتی به دوره ابتدایی محدود می شود؟

- محتوا در دوره ابتدایی یکسان ، اجباری و همگانی است.

- در دوره های بالاتر به دلیل کثرت معلمان و تنوع زیاد دروس این امر منتفی می شود.

* در دوره راهنمایی و متوسطه چه مرجعی وظیفه نظارت و راهنمایی را بر عهده دارد؟

- شورای دبیران

* اهم مسائل مربوط به آموزش در مناطق روستایی :

۱ـ کمبود عمومی منابع شامل معلم ، مواد آموزشی و امکانات و تجهیزات

۲ـ موضوع خانواده و نقش تولیدی کودکان در مناطق روستایی

۳ـ فقدان فرآیندهای تقویت آموزش در محیط روستا

۴- مسائل مربوط به زبان و گویشهای مختلف

۵- وجود کلاس های چند پایه

۶- صعب العبور بودن برخی از نقاط روستا

* راهنمای تعلیماتی مدارس روستایی به غیر از روش تدریس ، نحوه اداره کلاس و چگونگی ارزشیابی از کلاس چه موارد دیگری را در بر می گیرد؟

۱ـ فعالیت های برنامه ریزی
۲ـ فعالیت های سازماندهی

۳ـ فعالیت های هماهنگی
۴ـ فعالیت های کنترل مدیریت اثربخش در برنامه مدرسه

* چه کسانی می توانند در نقش راهنمایان تعلیماتی خدمت کنند؟

۱- راهنمایان تعلیماتی
۲- مدیران

۳- معلمان
۴- دانش آموزان

* راهنمایان تعلیماتی برای انجام مطلوب وظایف خود در چه زمینه هایی باید شناخت داشته باشند؟

۱ـ شناخت خود
۲ـ شناخت دیگران

۳ـ شناخت عمل راهنمایی تعلیماتی
۴ـ شناخت نیازهای تربیتی جامعه

* از دید روان شناسان تربیتی اصول مهم یادگیری کدامند؟

اصل اول: یادگیری در زمان حال انجام می گیرد و در یادگیری های بعدی فرد و آینده اش اثر می گذارد.

اصل دوم: یادگیری همیشه انجام می گیرد.

اصل سوم: یادگیری ها متعدد و گوناگون هستند

اصل چهارم: عواطف و هیجان ها هنگام یادگیری در بکار بردن مهارت ها و دانش های حاصل از تجربه مؤثرند

اصل پنجم: افراد در یادگیری با هم متفاوت هستند

* مدیران در چه زمینه هایی می توانند معلمان را راهنمایی کنند:

۱- تشویق معلمان به تهیه وسایل و منابع آموزشی و استفاده جدی از آنها در کلاس درس

۲- ترغیب معلمان در بکارگیری روش های تازه برای افزایش کیفیت تدریس و اثربخش کردن فعالیت های آموزشی

۳- چاره اندیشی درباره مسائل و مشکلاتی که امر آموزش را از هدف های مطلوب دور می سازد.

۴- ارزشیابی از فعالیت های آموزشی و آگاهی از کیفیت و کمیت تحقق هدف های آموزشی

* نکات مشترک تدریس و راهنمایی:

۱- روش عمده هر دو ، برانگیختن دانش آموزان و وادار کردن آنان به فعالیت و خودکاری است

۲- هر دو مشتمل بر تجارت اساسی یادگیری برای دانش آموزان می باشند

۳- هر دو یک موقعیت یادگیری هستند که در یک قطب آن دانش آموز و در قطب دیگر آن معلم و یا راهنما قرار دارد

۴- منظور هر دو آن است که در رفتار دانش آموز تغییرات و دگرگونی هایی را که مطلوب فرد و جامعه است به وجود آورند.

۵- هر دو در یک وضعیت و موقعیت اجتماعی انجام می گیرند.

۶- هر دو به منظور تقویت " اکتشاف بوسیله خود " و استعداد نهایی دانش آموزان انجام می گیرد.

۷- هر دو از عوامل ثانوی یادگیری به شمار می روند و عامل اصلی یادگیری همان دانش آموزان هستند.

* دلایل اهمیت به کارگیری دانش آموزان به عنوان " شاگرد معلم " :

- نقش بسیار مؤثر آن در غیر متمرکز کردن و غیر انفرادی ساختن تعلیم و تربیت

- افزایش نیروی انسانی در انتقال اطلاعات و معلومات

- از بین بردن رقابت ناسالم در محیط کلاس

- ایجاد موقعیت مطلوب برای تشریک مساعی و همکاری دانش آموزان

* دلایل اثر مثبت آموزش شاگرد-معلمی بر دانش آموزان:

۱- سهولت همانند سازی شاگرد با شاگرد

۲- درک بهتر از مشکلات به دلیل هم سنی و ادراک تکلم

۳- شاگرد – معلم به سهولت اشتباهات شاگرد دیگر را تحمل می کند.

۴- ایجاد امنیت عاطفی در شاگردان به علت تناسب توانایی های آنها

۵- به وجود آمدن رابطه متقابل و در نتیجه زمینه مناسب برای تسهیل یادگیری

۶- رابطه شاگرد-معلم باعث کاهش افت تحصیلی و مردودی می شود

* چرا این نوع آموزش می تواند برای شاگردی که نقش معلم را ایفا می کند مفید باشد؟

۱- احساس غرور و شادمانی از داشتن مسئولیت
۲- احترام و تایید دیگران را جلب می کند

۳- ایجاد موقعیت مناسب برای بهتر یادگیری خود
۴- به وجود آمدن زمینه برای ایفای نقش فعال تر در زندگی خود

* اثرات جانبی آموزش به روش شاگرد-معلم :

- موجب می شود معلمان در روش های آموزش ، ارزشیابی و نحوه روابط خود با شاگردان تجدید نظر کنند

- محیط رسمی یادگیری ، حالتی مطلوب و دلچسب به خود می گیرد.

- برنامه های درسی منعطف تر می شوند

- طرق مختلف برای یادگیری در اختیار شاگردان قرار می گیرد

* وظایف و مسئولیت های راهنمای تعلیماتی :

۱- بازدید اداری

۲- بازدید آموزشی - پرورشی

هدف های رفتاری گفتار دوم " تاریخچه نظارت و راهنمایی تعلیماتی " :

دانشجو قادر خواهد بود:

۱- ویژگی ها ، مراحل و نوع تربیت در اسپارت و آتن را توضیح دهد

۲- اهداف آموزش در اسپارت و آتن را توضیح دهد

۳- انواع مدارس در آتن را برشمارد

۴- اندیشه های تربیتی سقراط ، افلاطون و ارسطو را مورد بحث قرار دهد

۵- ملاک هایی را که افلاطون برای تشخیص شاگرد خوب از بد پیشنهاد می کند ذکر کند

۶- ویژگی های تربیت رومی را توضیح دهد

۷- خصوصیات تعلم و تربیت اسلامی را بحث کند

۸- تاریخچه نظارت و راهنمایی در ایران و قوانین آن را شرح دهد.

* هدف اسپارتی ها از امتحانات سخت و عذاب آور جسمی نوزادان :

- پسران سربازان خوبی برای کشور باشند

- دختران بچه های سالمی به دنیا آورند

* مراحل آموزشی پسران در اسپارت:

- کودکان تا ۷ سالگی نزد خانواده به سر می بردند و اشعار وطن پرستی ، پایمردی و دلیری می آموختند.

- از ۷ تا ۱۸ سالگی در اختیار پادگان ها قرار می گرفتند تا تربیت جسمی و اخلاقی شوند

- از ۱۸ تا ۲۰ سالگی تحت آموزش های شدید جنگی قرار می گرفتند و وارد ارتش می شدند

- همه در سن ۳۰ سالگی ازدواج می کردند.

- پس از ۳۰ سالگی تا ۶۰ سالگی همچنان در ارتش باقی می ماندند.

* اهداف آموزش و پرورش اسپارتی:

- با جرأت و جسارت بودن
- وطن پرستی

- اطاعت
- مهارت جنگی
- قدرت بدنی

* اهداف آموزش و پرورش آتنی ها :

- اهداف فکری

- اهداف قهرمانی

* انواع مدارسی که پسران آتنی بین سنین ۸ تا ۱۶ سالگی تحصیل می کردند:

۱- مدرسه گرامر

۲- مدرسه ژیمناستیک

۳- مدرسه موسیقی

* سه هدف " عصر طلایی " در یونان باستان :

۱- آماده ساختن مردم برای شهروندی

۲- پرورش شهروندانی هنرمند و فرهنگ پرور

۳- کسب فضل و دانش و نیل به همکاری

* اولین فیلسوفان بزرگ جهان از آتن برخاستند

۱- سقراط (۳۹۹ – ۴۷۰ ق،م)

۲- افلاطون (۳۴۷ – ۴۲۷ ق،م)

۳- ارسطو (۳۲۲ – ۳۸۴ ق،م)

* روش تدریس سقراطی

سقراط روش تدریس خاصی داشت ، وی از شاگردان سؤالاتی می پرسید که معمولا منجر به نتیجه گیری خاص می گردید.

* دلایل احضار سقراط به دادگاه :

۱- انتقاد شدید از حکومت زمان خویش و شوراندن مردم علیه دولت

۲- به بن بست کشاندن دانشمندان و سیاستمداران

۳- تعلیم به شاگردان بدون دریافت دستمزد

۴- تهمت فاسد کردن نوجوانان و جوانان

۵- سؤالات تمام نشدنی شاگردانش از وی

* شرح کوتاه مراحل زندگی افلاطون:

- در نوجوانی ادبیات یونانی و علوم ریاضی را آموخت

- در بیست سالگی با سقراط ۶۲ ساله آشنا و مرید وی گشت

- مدرسه آکادمی را بنا نهاد

* معیارهای افلاطون برای تشخیص شاگرد خوب از بد :

۱- توانایی یادگیری

۲- توانایی و مهارت بدنی

۳- توانایی و مقاومت در برابر بدی و دغلبازی

۴- توانایی تفکر مجرد

۵- علاقه و تمایل به خدمت عمومی

۶- عشق به دانش و معلومات

* دسته بندی مردم از مدینه فاضله یا آرمان شهر افلاطون در کتاب جمهوریت:

۱- صنعت گران که کارهای یدی انجام می دهند

۲- سربازان برای دفاع از جامعه

۳- فیلسوفان به منظور توسعه دانش و اداره جامعه

* مشخصه های زندگی ارسطو:

۱- از مهم ترین شاگردان افلاطون بود
۲- افلاطون استعداد وی را اعجاب آور خواند

۳- بیست سال از محضر افلاطون بهره جست
۴- به مدت دوسال معلم اسکندر مقدونی بود

۵- ابداء روش های تحقیقی و ابتکاری " روش مشاء "
۶- اهمیت فلسفه ارسطو در منطق است

۷- اولین کسی است که منطق را به صورت منظم و مرتب ارائه کرد
۸- کتاب های او علم ، هنر ، اخلاق ، و مابعدالطبیعه را در بر می گیرد

۹- آثار او دائره المعارف علمی و فلسفی جاویدی را تشکیل می دهد

۱۰- اعتقاد وی بر نظارت دولت بر فعالیت های مدارس

* فرازهایی از تمدن رومیان :

- رومیان قومی کشاورز بودند

- صبر و استقامت فراوانی داشتند

- مانند اسپارت ها به پرورش پسران اهمیت می دانند

- تربیت رومی هم عملی و هم اخلاقی بود

نظارت و راهنمایی تعلیماتی

- فضیلت را در آن می دانستند که بطور کامل تحت نظارت و راهنمایی دولت باشند

- به قانون بیش از هر چیز احترام می گذاشتند

- بر یونان غلبه یافتند

- اندیشه یونانیان تأثیر فراوانی بر آنها گذاشت

* مراحل تربیتی رومیان پس از سال ۱۴۶ قبل از میلاد:

- کودک تا سن ۷ سالگی تحت نظارت و راهنمایی مادر قرار داشت

- از ۷ سالگی در خانواده های معمولی کودک تحت تعلیم پدر بود

نظارت و راهنمایی تعلیماتی

- در خانواده های اشرافی از ۷ سالگی به دست معلم سپرده می شدند

- بعضی نیز به مدرسه سپرده می شدند.

- افرادی را که تحت نظارت و راهنمایی مربیان تربیت می شدند را " انسان " می نامیدند

- مدارس گرامر از سن یازده سالگی شروع می شد و مدت آن نامعلوم بود

- اداره این مدارس بر عهده یونانیان بود

- در مدارس موضوعات تاریخی ، حقوقی ، ریاضی ، موسیقی و نجوم تدریس می شد

* روش های مستقل سخنرانی رومیان شامل :

۱- روش قضائی: که دانشجویان را در انطباق قانون با موارد آن ماهر می ساخت

۲- روش فکورانه: که دانشجو را به منظور تعیین خط مشی و سیاست اماده می کرد.

۳- روش مداحی : که دانشجو را برای تعریف و تمجید از شخص یا عملی بار می آورد.

* تعالیم قرآن در خصوص انسان :

۱- انسان استعداد و لیاقت نیل به مقام عالی ، در اثر آموزش و پرورش را داراست.

۲- با توجه به روح خدایی ، انسان می توالند تا عالی ترین مدارج رشد ، صعود کند.

۳- انسان مخلوقی آزاد است و قادر است خود را آنچنان که دوست دارد تربیت کند.

۴- کودکان فطرتا از همان ابتدا پاک و معصوم هستند و شایستگی تعلیم و تربیت در آنان بسیار زیاد وجود دارد.

۵- از لحاظ شایستگی تعلیم و تربیت ، افراد با هم مساوی هستند

* دو دیدگاه فلاسفه اسلامی در خصوص نظارت و راهنمایی:

۱- فلاسفه اشراق: خداوند متعال علم و معرفت به اشخاص و اشیاء را در نهاد انسان به ودیعه گذارده و تمام این مطالب در ذهن انسان و وجدان ناخدآگاه وی متمرکز است و لذا راهنمایی و نظارت تعلیماتی عبارت از به خاطر آوردن و تذکر امور فراموش شده

۲ـ فلاسفه مشاء : ذهن انسان تهی از هرگونه دانش و مهارت است و بشر ، جاهل و نادان پا به دنیا می گذارد و در همین جهان مادی است که به کسب علم ودانش و مهارت می پردازد.

* کلامی در خصوص اهمیت علم معرفت در قرآن :

اولین آیاتی که بر حضرت رسول (ص) نازل شد ، صحبت از قلم و علم و فراگرفتن و تعلیم دادن است. در هیچ یک از ادیان بزرگ به این اندازه برای معرفت اهمیت قائل نشده است.

* نظارت و راهنمای در ایران پیش از اسلام:

- در زمان هخامنشیان افرادی به نام " چشم و گوش شاه " بر زمینه های اجتماعی ، اقتصادی و فرهنگ نیز نظارت می کردند

- در آئین زرتشت مردم راهنمایی شدند تا با کردار نیک ، پندار نیک ، گفتار نیک از پلیدی ها و زشتی ها دوری کند.

* اصل نوزدهم متمم قانون اساسی مصوب سال ۱۲۸۶

« تأسیس مدارس به مخارج دولتی و ملی و تحصیل اجباری باید مطابق قانون وزارت علوم و معارف مقرر شود و تمام مدارس و مکاتب باید تحت نظارت ریاست عالیه و مراقبت وزارت علوم و معارف باشند »

* ماده ۱۲ از قانون اساسی فرهنگ مصوب سال ۱۲۹۰ شمسی :

« مفتش دولتی در کل مدارس و مکاتب رسمی و غیر رسمی حق ورود و تفتیش دارد و هیچ مدیری در هیچ موقعی حق مخالفت ندارد »

* دو گروه مفتشان دولتی:

۱- مفتشان وزارت معارف

۲- مفتشانی که دولت صریحا به منظور تفتیش در آموزش و پرورش تعیین و اعزام می داشت

* اهداف شورای عالی معارف (۱۳۰۰ شمسی) :

۱- توسعه دوایر علوم

۲- اشاعه معارف و فنون

۳- رفع نقایض تحصیلات علمی و فنی

* اهم وظایف شورای عالی معارف در خصوص نظارت و راهنمایی :

۱- تهیه دستور تفتیش اوضاع معارف و مدارس و امتحانات شاگردان

۲- مشارکت با وزیر معارف در تهیه بودجه و مراقبت در مصارف کلیه وجوه مصوبه

۳- تعیین شرایط محصلانی که به خرج دولت به خارج اعزام می شدند و نظارت در انتخاب آنها

* نظارت و راهنمایی پس از تشکیل سپاه دانش :

- با تشکیل این سپاه فارغ التحصیلان دبیرستان ها بدون تجربه به روستاها اعزام می شدند

- مشمولان لیسانس و بالاتر به عنوان افسرن سپاهی به کار نظارت و راهنمایی زیر نظر رئیسان ادارات و نمایندگان آموزش و پرورش به آنان یاری می داند.

گفتار سوم" ضرورت نظارت و راهنمایی تعلیماتی "

اهداف رفتاری این گفتار

دانشجو قادر خواهد بود:

۱- عواملی را که باعث اجتناب ناپذیر کردن نظارت و راهنمایی می شود را توضیح دهد.

۲- وظایفی را که راهنمای تعلیماتی برای انجام موفقیت آمیز نقش خود نیاز دارد ، بیان کند

۳- نقش حمایتی و نقش مدیریتی راهنمایان تعلیماتی را شرح دهد

۴- اصولی را که راهنمایان تعلیماتی باید در تعلیم تربیت مد نظر داشته باشند را برشمارد.

۵- ویژگی ها و توانایی های راهنمایان تعلیماتی را مورد بحث قرار دهد

۶- وظایف دانشگاه ها را در نظارت و راهنمایی تعلیماتی توضیح دهد.

* عواملی که نظارت و راهنمایی تعلیماتی را در مدارس ضروری ساخته است :

۱- نیاز به اطلاعات دقیق و جامع در امر تصمیم گیری های آموزش و پرورش

۲- فراوانی جمعیت دانش آموزان (اعم از پسر و دختر و روستایی و شهری)

۳- تشویق و ملزم ساختن معلمان به استفاده از روش های جدید آموزش

۴- اشتغال بسیاری از معلمان و مدیران به کار دوم و لذا عدم مطالعه و تحقیق

۵- به کارگیری مدیران و معلمانی با شایستگی و توانمندی زیر استاندارد

۶- مطرح شدن ارزشیابی در نظام آموزشی برای ارتقاء کیفیت آموزش و پرورش

۷- تنوع نیاز جامعه کنونی و فشار خانواده ها بر آموزش و پرورش

۸- توصیه و تجویز به برقراری روابط پسندیده و سازنده بین دانش اموزان و مربیان و محیط های آموزشی

۹- تشویق مدیران و معلمان به کارهای گروهی و استفاده از تخصص و توانایی های یکدیگر

۱۰- جایگزین شدن آموزش های خشک ، بی روح و کورکورانه با آموزش های خلاق

* راهنمایان تعلیماتی در صورتی در انجام وظایف خود موفق خواهند بود که :

۱- درباره تعلیم و تربیت و مقاطع آن به خصوص مقطع ابتدایی تجربه و دانش کافی اندوخته باشند

۲- نقاط قوت و ضعف جامعه خود را بشناسند و بدانند چگونه می توانند به جامعه خود کمک کنند

۳- توانایی رهبری و راهنمایی مدیران ، معلمان و دانش آموزان را داشته باشند.

* نقش راهنمایان تعلیماتی در دستیابی به اهداف آموزشی مدرسه:

- نقش حمایتی
  - خدمات مستقیم به معلمان
  - خدمات غیرمستقیم به معلمان
- نقش مدیریتی
  - مدیریت
  - ارزشیابی

* فعالیت های راهنمایان تعلیماتی در نقش حمایتی :

۱ـ کارها را تسهیل و سر و سامان می بخشند

۲ـ بین افراد نیازمند به کمک وافراد با صلاحیت ارتباط ایجاد می کنند

۳ـ ترغیب و راهنمایی معلمان در نوآوری و استفاده مطلوب از منابع

۴- گوش فرا دادن به خواسته های کارکنان مدارس و ارائه راه حل مناسب برای رفع مشکلات

۵- جلب اعتماد معلمان و مشاهده و تحلیل روش تدریس آنها و پیشنهاد برای اثربخش کردن و ظایف آموزش آنها

۶- حسب مورد عملا شیوه آموزشی منسب را به معلمان نشان دادن

۷- کمک به معلمان در به فعل در آوردن قدرت ابتکار و نوآوری برای تنوع بخشیدن به روش تدریس و افزایش اثر بخشی

۸- نگرش سنجی معلمان نسبت به نظام آموزشی و ارائه پیشنهاد به مدیران برای رفع نارضایتی معلمان

۹- تسهیل کار گروهی در زمینه گردهم آیی ها و ایجاد ارتباط آزاد بین دست اندرکاران آموزش

۱۰- ایجار روابط مناسب میان معلمان و مدیران برای بهبود جو عاطفی محیط آموزشی

* فعالیت راهنمایان تعلیماتی در نقش مدیریتی :

۱ـ کنترل و هماهنگی برنامه ها

۲ـ مسئولیت کنترل کیفیت برنامه های آموزشی و ارزشیابی تعلیماتی به اجرا درآمده

۳ـ هماهنگ ساختن خط مشی ها و عملیت اجرایی

۴ـ به عهده گرفتن وظایف مدیریتی برنامه های آموزشی

* مهم ترین منابع دانشی راهنمایان تعلیماتی:

۱- معلمانی که راهنمای تعلیماتی با آن ها کار می کنند
۲- ویژگی های راهنمای تعلیماتی

۳- زمینه اجتماعی-روانی که رفتار راهنمایان تعلیماتی در آن رخ می دهد
۴- زمینه های سازمان یافته مطالعات

* اصول نظارت و راهنمایی از نظر استرپز:

۱- نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید مبتنی بر مشارکت و کار گروهی باشد.

۲- کلیه معلمان نیازمند به نظارت و راهنمایی باید فرصت استفاده از خدمات را داشته باشند.

۳- خدمات و برنامه های نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید منطبق با نیازها و شرایط خاص هر منطقه باشد.

۴- نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید ضمن روشن کردن اهداف آموزشی نحوه تحقق آنها را مشخص کند.

۵- نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید مدیران و معلمان را در سازماندهی و اجرای برنامه های درسی کمک کند.

۶- نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید روابط بین کادر مدرسه و نیز روابط آن ها با جامعه را بهبود بخشد

۷- در سطوح بالاتر آموزش ، مسئولیت پیشرفت ، تحول و بهبود برنامه ها ، بر عهده رئیسان آموزش و پرورش و برنامه ریزان آموزشی است.

۸- اعتبارات لازم برای تدوین و اجرای برنامه های نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید پیش بینی شود.

۹- برنامه های کوتاه مدت و بلند مدت نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید به خوبی تدوین شود.

۱۰- باید از نظرات صاحب نظران از جمله دانشگاهیان ، کارشناسان آموزشی و دیگر نهادهای دولتی و منطقه ای استفاده کرد

۱۱- یافته های علمی باید توسط راهنمایان تعلیماتی در اختیار معلمان و مدیران قرار گیرد.

۱۲- اثربخشی برنامه های نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید هم توسط کارشناسان نظام اموزشی و هم متخصصان خارج از آن مورد اریابی قرار گیرد.

* اصول اساسی درباره نظارت و راهنمایی تعلیماتی (افشاری)

۱ - اصل سازمان بودن
۲ - اصل مسئولیت

۳ - اصل تعاون
۴-اصل پیشرفت معلم

۵ - اصل ارزشی فرد و گروه
۶ - اصل علمی بودن

* اصولی که در طراحی و اجرای یک برنامه راهنمایی تعلیماتی باید در نظر داشت (نیکنامی)

۱- اصل نیاز معلمان و دانش آموزان

۲- اصل واکنش اصولی و علمی در برابر مشکلات

۳- اصل انجام دادن تکالیف

۴- اصل تحقق هدف های آموزش و پرورش

۵- اصل یک نوبته کردن مدارس

۶- اصل تخصصی تر شدن کار معلمان

۷- اصل آموزش ضمن خدمت

* وظایف عمده راهنمایان تعلیماتی

۱- برنامه ریزی درسی
۲- سازماندهی آموزشی

۳- تأمین کارکنان
۴- تهیه امکانات و تجهیزات

۵- فراهم کردن وسایل آموزشی
۶- ترتیب آموزش های ضمن خدمت

۷-توجیه کارکنان
۸- مرتبط کردن خدمات ویژه دانش آموزان

۹-رشد برنامه ی روابط عمومی
۱۰- ارزشیابی آموزشی

* ویژگی ها و توانایی های راهنمایان تعلیماتی :

۱ - معلمان خوب و موفقی باشند

۲ - از هوش سرشاری برخوردار باشند

۳- آگاه از فرآیند آموزشی در جامعه باشند

۴- دارای شخصیتی دوست داشتنی باشند

۵- مهارت فوق العاده در روابط انسانی از خود نشان دهند.

* نیازمندان به نظارت و راهنمایی تعلیماتی :

الف- مدیران

ب- معلمان

ج- والدین

* وظایف مدیران در نقش رهبری و مدیریت

۱ - برنامه ریزی
۲ - سازماندهی

۳ - هدایت
۴ - هماهنگی

۵ - نظارت

* نقش های متعدد معلمان از نظر متخصصان :

۱ - متخصص آکادمیک

۲ - متدولوژیست

۳- مربی شخصیت

۴- عضو سازمان تربیتی

* دلایل نیاز معلمان به نظارت و راهنمایی تعلیماتی :

۱ـ تعداد زیادی از معلمان با وجود دیدن آموزش در مراکز تربیت معلم از دانش و مهارت لازم برخوردار نیستند.

۲ـ بسیاری از معلمان از اهمیت و نقش طرح درس آگاه نیستند و از آن استفاده نمی کنند.

۳- بسیاری از معلمان از اهمیت کتاب های روش تدریس و به کارگیری روش ها بی خبر هستند

۴- گروه زیادی از معلمان از روش های ارزشیابی بی اطلاع هستند

۵- تعداد قابل ملاحظه ای از معلمان از چگونگی ایجاد انگیزه و علاقه در دانش آموزان مطلع نیستند

۶- برخی از معلمان از حجم ذهن دانش آموزان را نامحدود تصور می کنند.

۷- بسیاری از معلمان به محدودیت قدرت تمرکز دانش آموزان توجهی ندارند

۸- مدیریت کلاس بسیاری از معلمان زمینه رشد ذهنی ، اجتماعی ، عاطفی و اخلاقی را به دانش آموزان فراهم نمی کند.

* چرا والدین به نظارت و راهنمایی تعلیماتی نیاز دارند؟

۱- برخی بیش از اندازه کودک را مورد توجه و حمایت قرار می دهند.

۲- برخی به علت تولد ناخواسته کودک ، وی را مورد بی مهری و کم توجهی قرار می دهند.

۳- نگرانی و دلواپسی بیش از اندازه نسبت به شکست تحصیلی کودک

۴- عدم دادن مسئولیت به کودکان

۵- تنبیه بیش از اندازه کودکان توسط برخی از والدین

۶- عدم تناسب میان رفتار پدر و مادر با کودک

۷- مقایسه نادرست کودک با دیگران و در نتیجه سرخوردگی کودک

۸- رفتار سلطه جویانه و تحکم آمیز برخی والدین با کودکان

۹- برخی از والدین کودکان را مینیاتور بزرگسالان می دانند و از آنان توقع خارج از توان کودک دارند

۱۰- بسیاری از والدین قادر به تجزیه و تحلیل دلایل موفقیت و یا عدم موفقیت کودک خود نیستند و تشویق و تنبیه نامناسب اعمال می کنند

* وظایف مهم و اساسی دانشگاه ها در نظارت و راهنمایی :

۱ - فراهم نمودن زمینه رشد و تعالی دانش ها
۲ - کمک به رشد و بهبود روش انجام فعالیت ها

۳ - تسهیل رشد فردی و انسانی
۴ - کمک به انجام خدمات در ارتباط با حرفه ها و مشاغل

۵- فراهم آوردن عوامل رشد حرفه ای

۶- کمک های فکری در تعیین خط مشی ها و برنامه ریزی ها

۷- یاری به انجام مطالعات و تحقیقات

۸- تربیت مدرس به منظور انجام وظایف فوق

گفتار چهارم" وظایف آموزش و پرورش در نظارت و راهنمایی تعلیماتی "

اهداف رفتاری گفتار

دانشجویان پس از مطالعه این گفتار قادر خواهند بود:

۱- هدف اصلی از انتخاب و به کارگیری راهنمایان تعلیماتی را توضیح دهد.

۲- شرایط احراز معلم راهنمای شهری را مورد بحث قرار دهد

۳- نحوه تنخاب معلم راهنما را از بین دارندگان مدارج تحصیلی با توجه به سوابق خدمت و رشته تحصیلی آن ها شرح دهد

۴- چگونگی انتخاب معلم راهنما را توضیح دهد

۵- وظایف معلم راهنما را مورد بحث قرار دهد

۶- ضوابط تعیین تعداد معلم راهنما را در منطقه آموزش و پرورش بررسی کند

۷- روش بررسی گزارش های معلم راهنما و نحوه پی گیری آن ها را توضیح دهد.

۸- محدودیت های محتویات گزارش های معلمان راهنما را بیان کند

* شرایط عمومی احراز معلم راهنمای شهری

۱- اعتقاد و التزام به مبانی دیانت مقدس اسلام ، اصول اخلاقی ، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ولایت فقیه و عامل به احکام شرع مقدس

۲- برخورداری از سلامت جسمی و روانی

۳- داشتن شایستگی و توانایی رهبری و راهنمایی مدیران و معلمان

۴-توانایی تهیه و استفاده صحیح از وسایل کمک آموزشی و داشتن مهارت و تسلط لازم برای تدریس در دوره ابتدایی.

۵- متأهل بودن

۶- دارا بودن حداق ۲۵ سال سن و عضویت رسمی در وزارت آموزش و پرورش

* روش انتخاب معلم راهنما

۱ـ اعلام ضوابط و شرایط انتخاب معلم راهنما به مدارس تابعه بر اساس دستورالعمل فوق

۲ـ تعیین تعداد معلمان راهنمای مورد نیاز منطقه بر اساس شرایط و ضوابط این دستورالعمل و اعلام آن به استان ها جهت تأیید نهایی

۳- تهیه دستورالعمل ثبت نام برای داوطلبان پست معلم راهنما و ارسال آن به مدارس

۴- تهیه و پخش اطلاعیه به طریق مفتض به منظور آگاهی معلمان

۵- قبولی و جمع آوری درخواست ها در موعد مقرر

۶- انتخاب افراد مورد نیاز از بین داوطلبان علاقمند و فعال

* شرح وظایف معلم راهنما

۱- معلم راهنما موظف است در هر هفته پنج روز از کلاس های مدارس حوزه ی مأموریت خود بهزدید به عمل آورد و بقیه ایام رسمی را در محل اداره متبوع به انجام امور اداری مربوط بپردازد
(مدت خدمت ۲۸ ساعت در شش روز می باشد)

۲- معلم راهنما موظف است حداقل یک نوبت در هر ماه از هر یک از کلاس های تحت پوشش مأموریت خود با رعایت فواصل زمانی مناسب بازدید نماید.

۳- معلم راهنما موظف است به منظور نظارت بر نحوه تدریس آموزگاران و ثبت مشاهدات خود در دفتر بازدید ، در کلاس ها حضور پیدا کرده و گزارش لازم را به مسئول آموزش ابتدایی اداره ذیربط تحویل نماید.

نظارت و راهنمایی تعلیماتی

۴- ارزشیابی از کار آموزگاران و کارکنان کودکستانها و دبستانها تحت نظارت از طریق بازدیدهای مداوم و مرتب و تنظیم گزارش لازم و ارسال آن به اداره متبوع حداقل هفته ای یک بار

۵- راهنمایی آموزگاران در مسائل آموزشی و پرورشی به صورت انفرادی و عنداللزوم

۶- اقادام به تشکیل جلسات درس نوننه و نحوه کاربرد صحیح وسایل کمک آموزشی برای آموزگاران بر حسب ضرورت به ویژه از طریق جلسات گروه های آموزشی

۷- آگاه ساختن مدیران مدارس از نارسائیهای موجود مدرسه و راهنمایی و همکاری لازم در جهت رفع آنها

۸- معرفی آموزگاران و مدیران و مربیان و سایر کارکنان مدارسی که نیاز به دانش افزایی دارند به کلاس کارآموزی و بازآموزی ضمن خدمت از طریق اداره آموزش و پرورش متبوع

۹-نظارت بر کلیه فعالیت های پژوهشی مربوط به آموزشگاه ها در موارد لازم از قبیل اجرای آزمونهای علمی تحقیقاتی

۱۰- شرکت در شورای آموزگاران و مربیان هر یک از مدارس تحت تصدی ، حداقل سه بار در طول سال تحصیلی به منظور بحث و تبادل نظر درباره پیشرفت کمی و کیفی آموزشی و پرورشی و ایجار هماهنگی در کار دبستانها و کودکستانها

۱۱- نظارت بر حسن اجرای امتحانات واحدهای آموزشی تحت نظارت خود و همکاری با اداره متبوع در این زمینه

۱۲ـ مشاوره و تبادل نظر با رؤسای دبستانها و آموزگاران در زمینه شناخت دانش آموزان استثنایی . معرفی آنان به اداره آموزش و پرورش منطقه به منظور ایجاد تسهیلات لازم برای پیشرفت امر آموزش آنان

۱۳ـ شرکت فعال در جلسات معلمان راهنما که به منظور تبادل نظر در جهت رفع مشکلات عمومی منطقه و ایجاد روش های هماهنگ در مورد مسائل آموزشی و پرورشی اداری محل از طرف مسئولین مربوط تشکیل می گردد.

۱۴- همکاری با انجمن اولیا و مربیان آموزشگاه ها در زمینه مسائل آمخوزشی ، بهداشتی ، اجتماعی و سایر مسائل مربوط به دانش آموزان

۱۵- نظارت مستمر بر پیشرفت مواد برنامه درسی در طول سال تحصیلی متناسب با تقویم اجرایی

۱۶- نظارت بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و سایر اقدامات ضروری مربوط به امور پژوهشی

۱۷- رسیدگی به امور اداری واحد های آموزشی و حضور و غیاب کارکنان تحت نظارت خود و بررسی دفاتر کلاس ، آمار ، پرونده های تحصیلی دانش آموزان و کوشش در جهت رفع نقایص موجود و ارائه گزارش لازم به اداره متبوع

۱۸- همکاری در تشکیل گروه اموزشی در هر پایه ابتدائی و هدایت این گروه ها و شرکت در جلسات آنان بر اساس دستورالعمل گروه های آموزشی

۱۹- سعی و تلاش در جمع آوری اطلاعات و آخرین داده های علمی در زمینه آموزش ابتدایی و انتقال آن به آموزگاران تحت نظارت خود با استفتده از روش های آموزشی نوین

۲۰- همکاری مستمر با مدیران مدارس در زمینه شناخت علل ترک تحصیل دانش آموزان به منظور فراهم نمودن امکان ادامه تحصیل آنان

۲۱- شرکت در جلسات انجمن اولیا و مربیان به منظور بحث و تبادل نظر در مورد وضعیت تحصیلی و تربیتی دانش آموزان

* ضوابط تعیین تعداد معلم راهنما در منطقه ی آموزشی

- در مدارس شهری برای بازدید ونظارت هر یکصد کلاس دوره ابتدایی یک نفر معلم راهنما و منظور و انتخاب می شود.

- در مناطقی که کلاس های دوره ابتدایی شهر به یکصد نفر نرسد کسری کلاس های مورد بازدید تا حد نصاب تعیین شده محاسبه و نصف تعداد مابه التفاوت از کلاس های مدارس روستایی انتخاب می شوند.

مثلا ، اگر ۵۰ کلاس در شهر وجود داشته باشد ، ۲۵ کلاس نیز از روستا انتخاب می شود

- در شهرهایی که تعداد کلاس دوره ابتدایی کمتر از ۲۰ کلاس باشد بازدیدهای آموزشی کماکان به عهده مسئول آموزشی ابتدایی منطقه خواهد بود و بیش از ۲۰ کلاس را بر اساس تبصره فوق ، معلم راهنما بازدید خواهد نمود.

- چنانچه در حوزه مأموریت معلم راهنما اعم از شهر یا روستا ، کلاس های چندپایه وجود داشته باشد کلاس های بیش از دو پایه هر کدام معادل دو کلاس محاسبه خواهد شد.

- در صورتیکه تعداد کلاس های مورد نیاز بیش از ۲۰ کمتر از ۵۰ کلاس باشد به انتخاب معلم راهنمای شهری نیازی نیست لذا بازدید این کلاس ها به معلمان راهنمای روستایی واگذار می شود و به نحوی که در مقابل بازدید دو کلاس شهری ، یک کلاس از تعداد کلاس های مورد بازدید روستا کاسته می شود.بدیهی است فوق العاده دهگردشی معلمان راهنمای روستایی در این قبیل موارد به نسبت تعداد روزهایی که از روستا بازدید کرده است پرداخت می گردد.

* ضوابط و مقررات مربوط به امتیازات و فوق العاده ی مأموریت ها

- معلمان راهنمای شهری از نظر شرایط استخدامی و ارتقای گروه و مزایا تابع مقررات مربوط به طبقه بندی مشاغل معلمان بوده و از امتیازات کادر آموزشی استفاده خواهند نمود.

- ادارات آموزش و پرورش مناطق موظف خواهند بود حتی المقدور وسیله ی ایاب ذهاب معلمان راهنمای شهری را فراهم نمایند.

* روش بررسی گزارش های معلم راهنما و نحوه پیگیری آن :

- گزارش هایی که از طرف معلمان راهنما به ادارات متبوع رائه می شود باید در دایره آموزش ، بوسیله مسئول آموزش دوره ابتدایی منطقه مورد مطالعه و رسیدگی دقیق قرار گیرد و جهت رفع مشکلات احتمالی در حد اختیارات ، دستورات مقتضی صادر گردد و مسایل مهم در جلسات هفتگی مربوط طرح و تصمیمات لازم در شورای معاونین اتخاذ گردد.

- چنانچه مسئول اموزش ابتدایی ، طرح مواردی را بامعاون اموزشی و مسئول منطقه ضروری تشخیص دهد باید سریعا موضوعات مورد نظر ره به معاون و مسئول منطقه گزارش نماید.

- رئیس آموزش و پرورش منطقه لازم است گزارش های رسیده از سوی مسئول اموزش ابتدایی را سریعا بررسی و بر اسا ارتباط هر یک از موضوعات ، به دوایر ذیربط ارجاع نموده و نسبت به رفع مشکلات مربوط دستور مقتضی صادر نماید.

- به منظور تعیین خط مشی فعالیت های ماهانه معلمان راهنما و همچنین تبادل نظر در مورد رفع نارساییها ئ اشکالات مدارس که توسط معلمان راهنما گزارش می شود ، ضرورت دارد حداقل هر ۱۵ روز یک بار جلسه ای زیر نظر رئیس اداره آموزش و پرورش و با حضور کلیه معلمان راهنما و مسئولین دوایر ذیربط تکیل گردد.

- مسئولین آموزش ابتدایی مناطق موظند حداقل هر سه ماه یکبار خلاصه ای از عملکرد معلمان راهنما و ابتکارات و خلاقیت های انان را به انضمام رئوس مسائل و مشکلاتی که نیازمند به پیگیری از طریق استان می باشد به اداره کل اموزش و پرورش گزارش نمایند.

- کارشناس مسئول آموزش ابتدایی استان موظف است گزارشهای رسیده از مناطق تابعه را جمع اوری و حتی المقدور نسبت به رفع مسائل و مشکلات اقدام و اهم فعالیت های برجسته و مواردی را که نیازمند پیگیری از طریق وزارتخانه است به دفتر اموزش ابتدایی و راهنمایی منعکس نماید.

گفتار پنجم

" وظایف راهنمایان تعلیماتی در بهبود امر آموزش در کلاس درس "

اهداف رفتاری گفتار

دانشجویان پس از مطالعه این گفتار قادر خواهند بود:

۱- نقش معلم را در فرآیند یاددهی-یادگیری توضیح دهند.

۲- وظایف مهم راهنمایان تعلیماتی را در زمینه بهبود امور آموزش به طور خلاصه بیان نمایند.

۳- دلایل داشتن طرح درس از جانب معلم را ذکر کنند.

۴- روش های مختلف تدریس را یک به یک شرح دهند.

۵- اصولی را که متخصصان در انتخاب روش تدریس عنوان کرده اند ، بیان نمایند.

۶- تیپ های مختلف معلمان را توضیح دهند.

۷- شیوه های مختلف رهبری کلاس درس را شرح دهند

۸- ویژگی های وسایل آموزشی را از نظر تکنولوژیست های آموزشی بیان نمایند.

* نقش معلم در فرآیند یادگیری-یاددهی

-هرگونه پیشرفت، بهبود و اصلاح نظام آموزشی به میزان بسیار بالایی به عملکرد شایسته معلمان متکی است

- زیباترین طرح اصلاح و بازسازی آموزش و پرورش، درصورتی که معلم عده کافی و با کیفیت مطلوب در اختیاز نباشد، باشکست روبرو خواهد شد.

* وظایف مهم راهنمایان تعلیمالتی در زمینه بهبود امور آموزش:

۱ـ کمک به معلم در تهیه طرح درس
۲ـ کمک به معلم در ارائه درس

۳ـ کمک به معلم در اداره کلاس
۴ـ کمک به معلم در استفاده از وسایل آموزشی
۵ـ کمک به معلم در انجام ارزشیابی

* دلایل داشتن طرح درس از جانب معلم

۱- فرصت دادن به معلم در ایجاد رابطه محکم بین تدریس خود و هدف های کلی تربیتی، هدف های ویژه درس و هدف های کلی درس

۲- یاری به معلم در استفاده از روش ها و وسایل مناسب برای نیل به هدف ها

۳- امکان دادن به معلم برای تحریک ذوق دانش آموزان

۴- فرصت دادن به معلم در مورد پیش بینی مسائل تدریس و صرفه جویی در وقت

۵- دنبال کردن فعالیت های مختلف آموزشی به طبق برنامه

۶- احساس احترام بیشتر دانش آموزان به معلم

۷- انتخاب روش تدریس مناسب

۸- افزایش شور و علاقه معلم

* در طرح درس ساعتی، پیش از تعیین هدف ها مراحل زیر به ترتیب اجرا می شوند:

۱- آمادگی، شامل آمادگی معلم، دانش آموز و وسایل آموزشی

۲- معرفی درس، شامل آشنا ساختن دانش آموزان با درس تازه و ارتباط آن با دروس قبلی

۳- بیان هدف ها با تأکید بر هدف های رفتاری

۴- انتخاب روسپش یا روش های تدریس مناسب و اجرای آن

۵- تعمیم دادن، خلاصه کردن درس و کاربرد درس

۶- ارزشیابی، شامل ارزشیابی از دانش آموزان و معلم

۷- تعیین تکلیف بر دانش آموزان

* اثرات نامطلوب اجبار ساختن تهیه طرح درس:

۱- معلم را مجبورمی سازد که در بیشتر مواقع از فرصت های واقعی که برای یادگیری اثر بخش پیشی می آید صرف نظر کند

۲- با توجه به وقت گیر و دقیق بودن تهیه طرح درس، معلم ممکن است طرح درسی را برای سالیان متوالی مورد استفاده قراردهد

* روش های مختلف ارائه درس:

الف- روش سخنرانی
ب-روش بازگویی

ج- روش پرسش وپاسخ
د- روش پروژه

هـ - روش آزمایشی
و- روش نمایشی

* اصولی که متخصصان در انتخاب روش تدریس عنوان کرده اند:

۱- اصل رشد و آمادگی

۲- اصل رغبت

۳- اصل فعالیت

۴- اصل راهنمایی

۵- اصل موفقیت

۶- اصل استفاده از حواس مختلف

۷- اصل داشتن معلومات لازم و کافی

۸- اصل تفاوت های فردی

* فواید رعایت اصول در انتخاب روش تدریس مناسب

۱- معلمان، در زمینه تغییر روش های خود برای یادگیر بهتر دانش آموزان آفریننده تر و مبتکرتر شده اند

۲- به اقتضای هدف های آموزشی و ویژگی های دانش آموزان از روش ها و فنون متنوع بهره می گیرند

۳- در ایجاد جاذبه کافی و بر انگیختن دانش آموزان به درس توانتر می شوند

* محاسن رعایت اصول درانتخاب روش تدریس باعث می شود دانش آموزان :

۱- فعال تر و کوشاتر شدند

۲- باشور و شوق بیشتری سرگرم یادگیری گردند

۳- اطلاعات و مهارت های لازم سریع تر و عمیق تر کسب کنند.

۴- به گونه ای خلاق ذهن خودرا به کار اندازند.

* ویژگی های معلمان موفق :

۱ـ علاقمند به دانش آموزان

۲ـ شناختن تفاوت های دانش آموزان و روحیات هرکدام از آنها

۳- مسلط بودن به محیط درس

۴- مطالعه مداوم و کسب آگاهی های بیشتر

۵- ایجاد رابطه بین جامعه و مدرسه

۶- آگاهی از فنون و مهارت های آموزش

* طبقه بندی معلمان با توجه به عناصر زیر می تواند صورت گیرد (کازل مان)

۱- فراگیر

۲- مواد درسی

۳- رفتار معلم

* تیپ های مختلف معلمان (کازل مان)

الف) معلمان فراگیرنگر
- ۱- تیپ فراگیرنگر فردی
- ۲- تیپ فراگیرنگر جمعی

ب) معلمان درس نگر
- ۳- تیپ درس نگر علمی
- ۴- تیپ درس نگر فلسفی

الف) معلمان رفاقت طلب

۱- تیپ رفاقت طلب فراگیرنگر

۲- تیپ رفاقت طلب درس نگر

ب) معلمان اقتدار طلب

۳- تیپ اقتدارطلب فراگیرنگر

۴- تیپ اقتدارطلب درس نگر

* هفت تیپ مختلف معمان(از نظر رابرت هوستن)

۱- فراگیرنگر

۲- تکلیف نگر

۳- مصلحت نگر

۴- مردد و بلاتکلیف

۵- سازشکار خرسند

۶- وقت گذران ناخرسند

۷- بیگانه شده

* ویژگی های معلمانی که در ایفای نقش رهبر موفق عمل می کنند :

۱- تنوع و گوناگونی را تشویق می کنند.

۲- در بحث کلاس با انرژی هستند

۳- برای دستیابی به مصالحه و توافق آمادگی دارند

۴- توانی حل هوشمندانه تعارض ها، در مباحث کلاسی را دارند

۵- قادرند قوانین و مقررات آموزشی را به مورد اجرا گذارد

* شیوه های مختلف رهبری کلاس درس(ساعتچی)

الف- رهبری آمرانه

ب- رهبری مشورتی

ج- رهبری متینی بر عدم مداخله

* دیدگاه های مختلفی که منجر به تنبیه می شود:

۱- دیدگاه انتقامی
۲- دیدگاه تأدیبی

۳- دیدگاه پیشگیری
۴- دیدگاه ریشه یابی

* دیدگاه های مختلف درمورد استفاده از تشویق

- اثرات تربیتی تشویق به مراتب بیشتر از تنبیه است

- تشویق و ترغیب باید به طور صحیح و به موقع انجام گیرد

* ویژگی های وسایل آموزشی از دیدگاه فناوران آموزشی

۱- مناسب بودن با موضوع درسی خاص

۲- سهولت به کارگیری

۳- استحکام و قابلیت حمل

۴- قابل استفاده بودن

۵- جالب بودن

۶- ضروری بودن برای استفاده در کلاس

* حیطه های مختلف هدف های آموزشی :

۱- شناختی

۲- عاطفی

۳- روانی- حرکتی

* طبقات مختلف حیطه ی عاطفی :

۱- دریافت کردن
۲- پاسخ دادن (واکنش)
۳- ارزش گذاری

۴- سازمان دادن ارزش ها (سازمان بندی)
۵- تشخیص به وسیله یک ارزش یا مجموعه ای از ارزش ها

* طبقات مختلف حیطه ی روانی- حرکتی :

۱ - تقلید
۲ - اجرای مستقل

۳-دقت

۴- هماهنگی حرکات
۵- عادی شدن

* انواع مختلف ارزشیابی :

الف- ارزشیابی تشخیصی

ب- ارزشیابی تکوینی

ج- ارزشیابی پایانی (تراکمی)

گفتار ششم" وظایف راهنمای تعلیماتی در آماده سازی معلم "

هدف های رفتاری گفتار ششم

پس از مطالعه این گفتار دانشجویان باید بتوانند:

۱- ویژگیهایی که معلمان برای استخدام در آموزش و پرورش باید دارا باشند ، را بیان کنند

۲- نکاتی را که موجب افزایش کارایی و اثربخشی تدریس می شوند را توضیح دهند.

۳- طرق مختلفی که معلم در ارزشیابی خود می تواند بکار برد را شرح دهند.

۴- مزایای خودسنجی معلم را بیان کنند.

۵- عواملی که موجب توسعه مداوم برنامه های آموزشی ضمن خدمت شده اند را توضیح دهد.

۶- محاسن و اختیارات شورای مدارس را شرح دهند.

۷- نکاتی که در استفاده از فعالیت های فوق برنامه باید رعایت کرد را بیان کند.

* ویژگیهای معلمان برای استخدام در هر سازمان آموزشی

۱ - شایستگی لازم
۲ - انگیزه کافی

۳- علم و هنر معلمی
۴- دانش و اطلاعات تدریس

* نکاتی که موجب افزایش کارایی و اثربخشی تدریس معلم می گردد :

۱- ارائه درس به صورت منطقی با در نظر گرفتن توانایی فردی و سرعت متناسب با سن دانش آموزان

۲- دادن فرصت تمرین مناسب برای بکارگیری آموخته ها

۳- بیان انتظارات و توقعات خود

۴- نظارت و ارزیابی بر عملکرد دانش آموزان

* روش های مختلف معلم در ارزشیابی کار خود :

۱- درجه بندی

۲- قضاوت بر اساس نتیجه آزمونهای پیشرفته

۳- خودسنجی

* معایب روش درجه بندی معلمان بر حسب مشاهده :

۱- تحت تأثیر قرار گرفتن کلاس در حضور فرد خارجی

۲- ایجاد بی نظمی به علت حضور مشاهده گر در مواقع غیر عادی

۳- محدودیت در دفعات و زمان مشاهده

۴- اتخاذ الگوی خاص در هنگام حضور مشاهده گر

۵- پرداختن به امور ظاهری مثل راحتی مشاهده گر

۶- عدم رضایت از مداخله و ارزش گذاری

* چرا نتایج پیشرفت تحصیلی ابزاری مفید برای ارزشیابی از معلمان نمی تواند باشد؟

۱- حسب تصادف دانش آموزان باهوش تر در یک کلاس قرار می گیرند.

۲- آزمون ها اکثرا سطوح پائین حیطه شناختی را در بر می گیرند

۳- عدم تناسب اهداف تعیین شده توسط معلم و دانش آموز با اهداف تعین شده در سطوح بالاتر

* مزایای خودسنجی معلم :

۱- معطوف نشدن توجه معلم به نحوه یادگیری دانش آموزان

۲- مشارکت دادن دانش آموز در کار ارزشیابی

۳- افزایش قابلیت ها و توانایی های معلمان

* سیاهه ارزشیابی به منظور بهبود وضع آموزش به معلم کمک می کند تا :

۱- از طریق تبادل آرا به معلومات و وسعت اندیشه بیشتر برسد

۲- مفهوم تدریس مناسب تر و اثربخش تر را دریابد

۳- استنباط کند که تدریس مطلوب و مؤثر چگونه باید باشد

* یک برنامه آموزش ضمن خدمت معلم ، چه ویژگی هایی را در او افزایش می دهد ؟

۱- ایجاد جو نوآورانه و مبتکرانه

۲- ایجاد احساس احترام به معلمان

۳- ارائه برنامه های مفید آموزشی و افزایش رشد معلمان

* اهم وظایف اداره کل آموزش ضمن خدمت :

۱- بررسی و تعیین نیازهای آموزشی ضمن خدمت

۲- تهیه و تدوین برنامه های مستمر آموزشی ، بازآموزی و کارآموزی دراز مدت و کوتاه مدت

۳- تهیه و تدوین جزوات و کتاب های درسی و نشریات علمی و فیلم های آموزشی

۴- اجرای برنامه های آموزشی مصوب و نظارت بر اجرای آن ها

۵- انجام مطالعات و تحقیقات لازم در زمینه محتوا و روش های مختلف آموزش ضمن خدمت

۶- ارزشیابی مستمر از مراکز آموزشی ضمن خدمت

۷- ایجاد ارتباط لازم با صدا و سیما – دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی کشور به منظور افزایش اطلاعات آن ها

* مزایای همکاری معلمان با یکدیگر :

۱- به فکر و اندیشه و اندیشه روشنی بخشیده می شود
۲- افزایش نوآوری و ابتکار

۳- اضطراب و دلواپسی را تسکین می دهد
۴- اخذ تصمیم آسان

* امتیازات و محاسن شورای مدارس:

۱- نظام آموزشی فعال تر و جذاب تر می شود.
۲- افزایش توانمندی های فردی

۳- افزایش خودرهبری
۴- ارتقای کارایی نیروهای آموزشی

۵- افزایش احساس تعلق خاطر و مالکیت معلمان به محل کار و اشتغال خود

۶- مشکلات و مسائل مربوط به اولیا و مربیان ، منطقی تر به طرف می گردد

۷- در زمینه حل دشواری های فردی ، مسایل گروهی و معضلات تحصیلی اقدامات مؤثرتری به عمل می آید

* مزایای شوراهای آموزشی :

۱- افزایش سطح آگاهی معلمان

۲- مطرح شدن مسایل انضباطی

۳- تأکید به نقش های مؤثر آموزشی و تربیتی

۴- آشنا شدن معلمان با شرایط مدرسه و امکانات آن

۵- ایجاد محیط عاطفی مطلوب

۶- برقراری ارتباط مطلوب گروهی و تقویت آن

* نظریات و قانون های یادگیری :

۱- نظریه های محرک-پاسخ
۲- نظریه میدانی

۳- نظریه متأثر کار و افکار فروید
۴- نظریه یادگیری اجتماعی

* نکات مهم در فعالیت های فوق برنامه :

۱- برنامه ها در ارتباط با هدف های روشن و قابل درک باشند

۲- دانش آموزان توجیه شوند که فعالیت دارای ارزش و اهمیت بوده و کمبودها را مرتفع می کند

۳- به دانش آموزان گفته شود در فعالیت هایی که مطابق با میلشان است شرکت جویند.

۴- موانعی که برای شرکت همه دانش آموزان در فعالیت است برداشته شود

۵- فعالیت به شکلی باشد که دانش آموزان در جنبه رهبری و مدیریت پرورده شوند

۶- در فعالیت اولیای مدرسه ، خانواده ها شرکت جویند

۷- امکانات محیطی در نظر گرفته شود

۸- معلم شرکت فعال داشته باشد

* انواع مختلف رهبری در فعالیت های فوق برنامه :

۱- رهبری قدرت طلب

۲- رهبری بی تفاوت و لاابالی

۳- رهبری آزادمنش

* انواع معلمان دشوار :

۱- معلم تنبل
۲- معلم کم تأثیر و بی روح
۳- معلم سالخورده

۴- معلم خودکامه
۵- معلم ناموفق

گفتار هفتم

" بهبود نظارت و راهنمایی تعلیماتی "

اهداف رفتاری گفتار

دانشجویان پس از مطالعه این گفتار می توانند :

۱ـ نظریات مختلف درباره نظارت و راهنمایی تعلیماتی را بیان کنند

۲ـ مشکلات گوناگون پیچیده و فراوان راهنمایان تعلیماتی را توضیح دهند.

۳- " برون حالتی " و " درون حالتی " نظارت و راهنمایی تعلیماتی را شرح دهند.

۴- منابع پنج گانه اقتدار راهنمایان تعلیماتی را مورد بحث قرار دهند

۵- ویژگی های نظارت و راهنمایی تعلیماتی جدید را بیان کنند

۶- اثرات تجربه تدریس راهنمایان تعلیماتی را در موفقیت آنان توضیح دهند

۷- وظایف آموزش و پرورش را در بهبود نظارت و راهنمایی تعلیماتی مورد بحث قرار دهند

۸- آینده نظارت و راهنمایی تعلیماتی را شرح دهند

* نظریات مختلف درباره ی نظارت شورای تعلیماتی :

۱- تحمیلی

۲- وارداتی

۳- عاری از فایده

* اثرات نظارت و راهنمایی تعلیماتی :

۱- روان شناختی

۲- جامعه شناختی

۳- روان شناختی اجتماعی

۴- ارتباط

۵- روابط انسانی

۶- انگیزش در بهبود کار

* مشکلات راهنمایان تعلیماتی :

۱- نادیده گرفته شدن آئین نامه ها و دستورالعمل های مربوط

۲- تصور " آچار فرانسه بودن "

۳- نداشتن وسیله نقلیه مناسب

۴- وجود دید منفی بین معلمان نسبت به معلمان راهنما

۵- وقت محدود معلم راهنما به هنگام بازدید از مدارس

۶- به کارگیری اصطلاحات " راهنما " ، " جاسوس اداره " ، " فضولباشی " ، " مأمور حضور و غیاب " و ...

۷- تفاوت چشم گیر بین معلمان راهنما از لحاظ تجربه و میزان تحصیلات

۸- نشان ندادن رفتار صمیمی و احترام آمیز معلمان و مدیران با آن ها

* درون حالتی و برون حالتی (سرجیوانی)

امر نظارت و راهنمایی تعلیماتی از وضعیت کنونی آن که " برون حالتی " است به " درون حالتی " تغییر شکل یابد و برای روشن ساختن این مطلب موضوع اقتدار در راهنمایی تعلیماتی مطرح می شود.برای نیل به این مقصود بایستی ساختار اقتدار کار نظارت و راهنمایی تعلیماتی را دگرگون ساخت.

* خط مشی و اساس کار راهنمایی تعلیماتی :

۱ـ اقتدار دیوان سالارانه
۲ـ اقتدار روان شناختی
۳ـ اقتدار فنی-منطقی

۴ـ اقتدار حرفه ای
۵ـ اقتدار اخلاقی

* منابع اقتدار کنونی راهنمایی تعلیماتی :

۱- دیوان سالارانه

۲- روان شناختی

۳- فنی-منطقی

* برای به وجود آمدن تغییر از " دورن حالتی " به " برون حالتی " شرایط زیر باید مد نظر قرار گیرد:

۱- حرفه ای شدن تدریس

۲- تغییر مفهوم مجازی مدرسه از نظامی برای ارائه آموزش به عنوان " اجتماع یادگیر "

۳- تجدید نظر در چگونگی روابط ، مبانی اقتدار و نحوه ی توزیع آن

* ویژگی های نظارت و راهنمایی تعلیماتی جدید :

۱ـ اشاعه یادگیری جهت دار و معنی دار

۲ـ اهداف باید مبتنی بر اصلاح کل فرآیند یاددهی-یادگیری باشد و نه صرفا برای اصلاح کار معلمان

۳ـ کلیه کسانی که حاصل کار آنان در نهایت بر محیط های آموزشی و شرایط و جریان آموزشی اثر می گذارد باید در برنامه نظارت و راهنمایی تعلیماتی لحاظ شوند.

۴- جایگاه شایسته ای برای معلم دیده شود که بیشترین بازده را برای دانش آموزان داشته باشد.

۵- نظارت و راهنمایی باید بخشی از کار معلم چه در کلاس درس چه خارج از آن باشد

۸- نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید مبتنی بر روابط پسندیده باشد

۹- نظارت و راهنمایی باید شامل کلیه برنامه ها ، فرآیندهای یادگیری ، ابزار و وسایل آموزشی و محیط آموزشی باشد

۱۰- نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید جنبه علمی و پژوهشی داشته باشد

* اثرات تجربه تدریس در موفقیت راهنمایان تعلیماتی :

۱ـ تجربه در تدریس دلیل بر علاقه ، عشق و تعهد قبلی آنهاست

۲ـ باعث می شود وی درک ـ فهم درستی ، چه از فعالیت های معلمان و چه از نظرات و مسائل آموزشی ایشان داشته باشد.

۳- بینش لازم را در این زمینه که مدرسه یک نهاد اجتماعی است در راهنمایان تعلیماتی به وجود می آورد

۴- درک بهتر شرایطی که به امر یادگیری کمک می کند و فراهم آوردن شرایط بهتر

۵-بهتر می توانند با معلمان ارتباط برقرار کنند

* دروسی که باید در دوره های آموزشی ، راهنمایان تعلیماتی گنجانده شوند

۱- انسان شناسی آموزش و پرورش

۲- برنامه ریزی درسی و نظریه های آن

۳- تاریخ آموزش و پرورش

۴- تحقیق در تعلیم و تربیت

۵- جامعه شناسی آموزش و پرورش

۶- روان شناسی تربیتی

۷- سازمان و مدیریت مدارس

۸- سنجش و ارزشیابی در تعلیم و تربیت

۹- فرآیندهای گروهی و روابط انسانی

۱۰- فلسفه تعلیم و تربیت

۱۱- نظارت و راهنمایی تعلیماتی

۱۲- وسایل ارتباطی و فناوری

* مسئولیت های آموزش و پروش در بهبود نظارت و راهنمایی تعلیماتی :

۱- انتخاب راهنمایان تعلیماتی از بین معلمان مجرب ، متعهد ، علاقمند ، مخلص ، کارامد ، باانگیزه ، پرشور و مدرک بالای تحصیلی

۲- بالا بردن سطح علمی و تخصصی راهنمایان تعلیماتی

۳- معرفی جایگاه و نقش ویژه راهنمایان تعلیماتی و حمایت از آنان ، با ارزش گذاشتن به کار ایشان و همکاری لازم با آنان

۴- استفاده از وسایل ارتباط جمعی برای آشنا ساختن بیشتر اولیا ، دانش آموزان ، معلمان ، مدیران با توجه به حساسیت و ارزش کار نظارت و راهنمایی تعلیماتی در جامعه

۵- ارزشیابی صحیح از کار راهنمایان تعلیماتی و توجه به عملکرد خوب آنان

۶- توجه به نظرات ارزنده و پیشنهادات راهنمایان تعلیماتی

۷- عدم وجود تبعیض و اجرای منطقی ضوابط

۸- عملی شدن قول های مسئولان

۹- معرفی راهنمایان تعلیماتی نمونه و الگو و همچنین تقدیر از راهنمایان تعلیماتی فعال ، دلسوز و زحمتکش

۱۰- اعطای بورسهای تحصیلی به راهنمایان تعلیماتی

* آینده نظارت و راهنمایی تعلیماتی

۱- از حالت اجباری و تحمیلی خارج شده و به طوری که معلمان و مدیران داوطلبانه و صادقانه خواستار خدمات آن باشند

۲- موجبات بروز و توسعه خلاقیت و ابتکار معلمان و دانش آموزان را در محیط های آموزشی فراهم آورد

۳- زمینه دلگرمی و تشویق معلمان را برای دریافت کمک از راهنمایان تعلیماتی به هنگام مواجه شدن با مسائل و مشکلات آموزشی

۴- با الگوها ، نیازها ، انتظارات و پیشرفت های روز به روز آموزشی و پرورشی منطبق باشد

۵- بر انضباطی جدید که مظهر همبستگی مؤدت آمیزی بین معلمان و راهنمایان تعلیماتی با یکدیگر باشد ، استوار گردد

۶- بتواند به عنوان عاملی مؤثر در بسیج معلمان و مدیران و افزایش آگاهی ها و قدرت عمل مربیان و دانش آموزان ایفای نقش نماید

۷- قادر گردد شور و شوقی را که در فعالیت های آموزشی نهفته است برای معلمان و دانش آموزان آشکار سازد.

۸- استعدادها و ساخت فکری دانش آموزان و نیازها و انگیزه های معلمان را مورد توجه قرار دهد

۹- شکل و فرم صحیح و جدیدی بیابد تا در پرتو آن بسیاری از مشکلات آموزشی معلمان و دانش آموزان حل گردد.

۱۰- و سرانجام ، با رشد و پیشرفت معلمان ، دانش آموزان ، مدیران و راهنمایان تعلیماتی ارتباط مستقیم داشته باشد.

پایان